

SVR-ARCHITECTS

Gebouw J is buitenbeentje op UZA-site

'De horizontaliteit van het concept illustreert onze visie op gezondheidsgebouwen.'

Het Universitair Ziekenhuis Antwerpen is voor SVR-Architects geen onbekende. In de voorbije 50 jaar realiseerden we diverse projecten op de site in Edegem bij Antwerpen. Sinds kort heeft ook de toegangspoort er een totaal andere aanblik. Het nieuwe Gebouw J, dat verrees op de plaats van de voormalige doktersparking, is op diverse vlakken een buitenbeentje. Het is het enige gebouw op de site dat niet door UZA zelf wordt gebruikt. SGS Belgium nv,

Clinical Pharmacology Unit neemt zowat 5/6 van de ruimte in als klinisch onderzoekscentrum, en doet een beroep op de logistieke en wetenschappelijke faciliteiten van het ziekenhuis. De inplanting naast de spoedafdeling is een bijkomende troef voor de synergie tussen het onderzoekscentrum en UZA. Op architecturaal vlak zijn er diverse doordachte ingrepen die Gebouw J toekomstresistent, onderhoudsvriendelijk en drempelverlagend maken.

Horizontaal

Het is geen toeval dat Gebouw J bovenop de kelder slechts 3 bouwlagen telt en niet als torengedebouw is opgevat voor een compactere grondoppervlakte. De horizontaliteit van het concept illustreert ten volle onze visie op gezondheidsgebouwen. Verticale mobiliteit via liften en trappen vertraagt vaak de verplaatsingen en houdt altijd het risico in dat er iets misloopt.

Wie met een probleem naar een ziekenhuis gaat, wil dit echter zo snel en zo goed mogelijk opgelost zien. Functies op één verdieping groeperen, helpt daarbij. Die horizontale functionaliteit was bovendien ook een uitdrukkelijke wens van SGS CPU.

Om diverse kamers voor onderzoek en opname vanuit één verpleegpost efficiënt te kunnen opvolgen, moesten die per verdieping worden ingedeeld. Ook voor de andere gebruiker van Gebouw J – Rode Kruis-Vlaanderen – was de horizontale indeling een voordeel. Het donorcentrum van Rode Kruis-Vlaanderen is opgevat als een ruime zaal met een logische flow en een goed overzicht voor de medewerkers. De bloeddonoren vinden er een vertrouwde, huiselijke omgeving met zicht op de groene omgeving. Dankzij akoestische ingrepen zorgen gedempte geluiden mee voor een rustgevende sfeer.

'De gemeenschappelijke inkom geeft uit op een ruim plein met het nodige groen en voldoende parkeermogelijkheid.'

Flexibel

Omdat functies in gezondheids- en onderzoeksgebouwen doorheen de tijd evolueren, is het evident dat ook dit project van SVR-Architects als toekomstresistent concept is opgevat. Eerst en vooral zijn alle obstakels die de flexibele (her)indeling van de ruimtes in de gebouwvleugels in het gedrang kunnen brengen – zoals trappen, liften en schachten – gegroepeerd in het centrale deel dat de twee vleugels verbindt.

Daarnaast is ook de modulaire opbouw aangepast. Waar het concept van alle andere gebouwen op de site vertrok van modules van 7,2 op 7,2 meter werd nu gewerkt met modules van 14,4 op 14,4 meter, zonder kolommen in het midden, en dus ook zonder balken. Dit heeft twee belangrijke voordelen. Balken hypothekeren de plaatsing van technische leidingen en kanalen aan het plafond van de ruimte. Dit is hier niet het geval.

Balken zorgen ook voor een grotere bouwhoogte. Die hoogte kunnen reduceren – en dus kunnen besparen op verticale elementen als onder meer binnenmuren en gevelmaterialen – was meteen ook gunstig voor de bouwkost.

Ook bij de keuze van de gevelmaterialen werd toekomstgericht gedacht. Ze zien er gelijkaardig uit als die van het bestaande ziekenhuis, maar door te kiezen voor keramische tegels met open voeg en donkere aluminium banden tussen de ramen is er zo goed als geen onderhoud nodig. Bovendien kunnen onderdelen ervan indien nodig makkelijk worden vervangen of hergebruikt.

Ten slotte werd ook voorzien dat UZA in de toekomst Gebouw J zelf in gebruik kan nemen. Daarom werden alle vloerpassen van het nieuwe gebouw aangepast aan die van het bestaande ziekenhuis – om gemakkelijk de aansluiting te kunnen maken – en voldoet de basisstructuur ook aan de wetgeving voor ziekenhuizen.

'Wit-rode kleurcombinaties verwijzen enerzijds naar de steriele functie en anderzijds naar het logo van Rode Kruis-Vlaanderen.'

'Maximaal daglicht, sfeervol kunstlicht en het gebruik van warme en rustgevende materialen, texturen en kleuren zorgen voor een huiselijke sfeer.'

Huiselijk en toegankelijk

Veel gezondheidsgebouwen zijn door hun uitstraling en het gebruik van 'koude' materialen als beton en aluminium niet bijster uitnodigend. Om hier wél de drempel te verlagen, kozen we voor de sokkel van het gebouw voor een bekleding met hout (FSC gekeurd en met brandwerende eigenschappen), een materiaal dat door zijn vertrouwdheid en natuurlijke uitzicht rustgevend werkt.

Dit werd ook doorgetrokken in de omgevingsaanleg, waaraan in dit project bijzonder veel aandacht werd besteed. De vloeiende lijnen die vroeger werden toegepast in parkeerzones op de site, spelen nu ook in het ontwerp van de buitenaanleg een rol van betekenis. Een pad over de site vermijdt het vroegere door elkaar lopen van gemotoriseerd verkeer en wandelaars en fietsers, en maakt de toegang aangenamer en veiliger.

Op de gelijkvloerse verdieping is er aan de zuidzijde een ruim terras dat kan worden gebruikt door donoren van Rode Kruis-Vlaanderen, maar ook door het personeel en studie-deelnemers van het onderzoekscentrum. Het verbindt de parking met de centrale inkom. Ook op verdieping +1 en +2 van de westvleugel voorzagen we zuidgerichte terrassen waar gebruikers en personeel van de buitenlucht en zichtperspectieven kunnen genieten.

SGS CPU doet in Gebouw J onderzoek naar de effecten van nieuwe medicatie en therapieën op mensen. Na een testfase om de geschiktheid na te gaan, komen studie-deelnemers terug voor een in-huis verblijf dat afhankelijk van de studie enkele dagen tot een maand kan duren. In sommige gevallen mogen ze ook geen contact hebben met andere deelnemers. Bovendien werd beoogd een klinische omgeving te vermijden en een huiselijke sfeer te creëren.

In Gebouw J kozen we daarom voor de maximale inval van daglicht in combinatie met sfeervol kunstlicht, het gebruik van natuurlijke materialen zoals hout en de toepassing van warme en rustgevende materialen, texturen en kleuren.

'Steriele ruimte voor klinisch onderzoek SGS.'

'Twee parallelle, onderling verbonden gebouwen met een horizontaal gevelconcept uit keramische tegels met open voeg en donkere aluminium banden tussen de ramen.'

Résumé

Le bâtiment J, une curiosité sur le site de l'UZA.

Le bâtiment J du campus de l'UZA à Edegem est unique en son genre, car il n'est pas occupé par l'UZA, mais bien, d'une part, par l'unité de pharmacologie clinique de SGS qui a aménagé 5/6 de la surface comme centre d'étude clinique et, d'autre part, par la Croix-Rouge de Belgique - communauté flamande, qui utilise l'espace restant comme centre pour donneurs. Le concept horizontal – cave +3 niveaux de construction – illustre notre vision sur les bâtiments de santé. Quiconque rencontre un problème et se rend à l'hôpital aimerait le résoudre au plus vite. La présence de fonctions à un seul étage peut y contribuer.

Vu que les fonctions dans les bâtiments de santé et de recherche évoluent avec le temps, ce concept de SVR-Architects est également préparé pour l'avenir. Les obstacles qui peuvent mettre en péril une disposition (un réaménagement) flexible des espaces dans les ailes du bâtiment, comme les escaliers, les ascenseurs et les gaines techniques, ont été regroupés dans la partie centrale qui relie les deux ailes. De plus, des modules de 14,4 sur 14,4 mètres sans colonnes centrales et poutres facilitent la pose de canalisations techniques et canaux au plafond, et limitent la hauteur de construction, ce qui est également bénéfique pour le coût de la construction. Les matériaux de façade, des dalles en céramique avec joint ouvert et bandes en aluminium sombres entre les fenêtres, sont faciles à entretenir et simples à remplacer et à réutiliser.

Nombre de bâtiments du secteur des soins de santé ont une apparence clinique, peu accueillante. Un résultat qui a été évité ici, en recouvrant le socle du bâtiment de bois et accordant une attention particulière à l'aménagement des environs et à l'ajout de terrasses orientées sud à tous les étages. Une ambiance chaleureuse est d'autant plus cruciale pour SGS CPU dans l'identification des effets d'un nouveau médicament et de nouvelles thérapies sur les patients. Les participants à l'étude y séjournent sur une base permanente pendant plusieurs jours voire un mois et doivent, dans certains cas, être empêchés d'avoir tout contact avec d'autres participants. C'est pourquoi nous avons opté pour une lumière naturelle maximale, combinée à un éclairage d'ambiance et des matériaux, textures et couleurs naturels, chaleureux et apaisants.

Summary

Building J at the Antwerp University Hospital site is an outsider.

Building J on the Antwerp University Hospital campus in Edegem is unique because not the University Hospital itself but SGS CPU uses 5/6 of the space as a clinical research centre, and Belgian Red Cross-Flanders uses the remaining space as a donor centre. The horizontal concept – basement + 3 storeys – illustrates our vision on health care buildings. Hospital patients want to see their problems resolved as quickly and correctly as possible. Grouping functions on one floor helps with this.

Because functions in health and research buildings evolve over time, this concept by SVR-Architects is also future-proof. Obstacles that can compromise the flexible (re)arrangement of the spaces in the building wings – stairs, lifts and shafts – are grouped in the central part that connects the two wings. In addition, 14.4 x 14.4 m modules without central columns and beams ensure a smoother installation of technical piping and ducts in the ceiling and a reduced building height, which also lowers the construction cost. The facade materials – ceramic tiles with open joints and dark aluminium bands between the windows – are maintenance-friendly and easy to replace or reuse.

Many health care buildings have an uninviting, clinical appearance. Here the threshold was lowered by cladding the plinth of the building with wood, paying great attention to the landscaping, and providing south-facing terraces on all floors. For SGS CPU, a homely atmosphere is even more important for research into the effects of new medicines and therapies on people. Study participants reside there for periods varying from a few days to a month, and in some cases are also not allowed to have contact with other participants. Therefore we opted for maximum daylight incidence combined with atmospheric artificial light and natural, warm and soothing materials, textures and colours.